ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СОЦИАЛЕН ФОНД

Приоритетна ос: BG05SFOP001-2.025
Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА ДОБРО УПРАВЛЕНИЕ

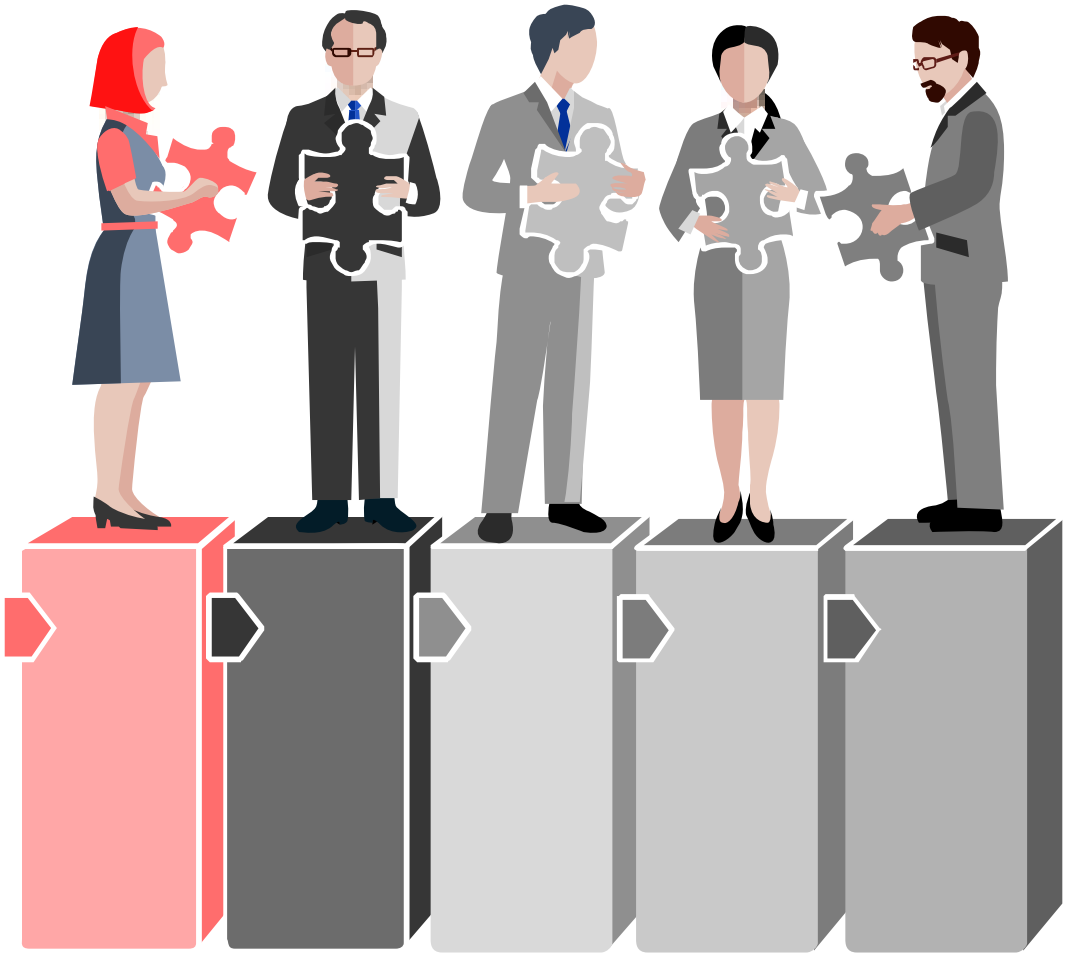

„Препоръки за насърчаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики“

СЪДЪРЖАНИЕ

СЪКРАЩЕНИЯ 1

ВЪВЕДЕНИЕ 2

Общи положения и информация за проекта 2

1. Гражданското участие 4

2. Принципи на Гражданското участие 5

2.1. Кодексът препоръчва следните основни принципи на гражданското участие: 5

2.2. В зависимост от целта и степента на въздействие, в Кодекса са включени следните форми на участие: 5

2.3. Кодексът на добрите практики за гражданско участие определя и етапите в процеса на вземане на управленски решения и различните възможностите за включване на гражданските организации в тях: 6

2.4. Кодексът съдържа и примерни хоризонтални инструменти и механизми за гражданско участие: 7

2.5. Правото на гражданите на участие в законотворчеството в националното законодателство и утвърдено от международни документи. 7

2.5.1. Законът на територията на Република България предвижда четири форми на пряко участие на гражданите в процесите по взимане на решения на местно и национално ниво: 8

2.5.2. Други форми на гражданско участие са: 9

3. Добри практики за „Гражданско участие“, в процесите по вземане на решения на местно ниво и интеграцията им на територията на община Сливница 9

4. Препоръки за Форми на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница. 12

5. Препоръки за използване на Методи за комуникация между община Сливница и представители на заинтересованите страни в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница. 14

6. Препоръки отнасящи се до участие на обществеността в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница, посредством прилагането на различни форми 16

7. Препоръки за използване принципи на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница 17

8. Препоръки за етапи на включване на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница 18

9. Очаквани резултати от изпълнение на настоящите препоръки за включване на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница 18

СЪКРАЩЕНИЯ

АПК	**Административнопроцесуален кодекс**
ДЕС	Договор за Европейския съюз
ДФЕС	Договор за функционирането на Европейския съюз
ЕК	Европейска комисия
ЕС	Европейски съюз
ЕП	Европейски парламент
ЗА	Закон за администрацията
ЗДОИ	Закон за достъп до обществена информация
ЗОУ	Закон за електронното управление
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗНА	Закон за нормативните актове
ЗПУГДВМС	Закон за пряко участие на гражданите в държавната власт и местното самоуправление
ИКТ	Информационни и комуникационни технологии
ИТ	Информационни технологии
КРБ	Конституция на Република България
МС	Министерски съвет на Република България
НС	Народно събрание на Република България
ОДУ	Отворени данни за управлението
ПИРО	План за интегрирано развитие на община Сливница
ПОДНС	Правилник за организацията и дейността на Народното събрание

ВЪВЕДЕНИЕ

Общи положения и информация за проекта

Настоящият документ е разработен по проект „Заедно с гражданите и бизнеса градим бъдещето на общината“ по Договор за БФП № BG05SFOP001-2.025-0008-C01, сключен между Сдружение на югозападните общини (с партньор община Сливница) и ОП „Добро управление 2014-2020“, Приоритетна ос: BG05SFOP001-2.025, Ефективно и професионално управление в партньорство с гражданското общество и бизнеса и е насочен към укрепване на взаимодействието на гражданското общество и местната власт, чрез развиване и прилагане на ефективни механизми за създаване на добро, почтено и прозрачно управление в полза на гражданите.

В изпълнение на проекта освен предмета на настоящия документ, а именно „Препоръки за насърчаване на гражданското участие в процесите на изпълнение и мониторинг на политики“ се осъществяват и дейностите:

- „Анализ на възможностите за гражданско участие в процеса на изпълнение и мониторинг на политики и законодателство“ и
- „Правила за взаимодействие с НПО“.

Осъществяването на целия комплекс от дейности ще даде възможност на общинската администрация на гр. Сливница да има по-добра яснота и комуникация с представителите на гражданското общество на нейната територия.

Препоръките за насърчаване на гражданското участие създават практическа възможност за създаване на работещи инструменти, определяне на насоки за информиране, подкрепа и включване на гражданите в процесите на изпълнение и мониторинг на политиките на местно ниво. Препоръките включват мерки за укрепване на контактите между гражданите и местните власти.

Възложител на настоящата поръчка, чрез директно възлагане по реда на чл. 20, ал. 4 т. 3 от ЗОП е Сдружение на югозападните общини (водещ партньор в проекта) с административен адрес: гр. Благоевград, ул. „Тодор Александров“ № 23, ет. 3, офис 32, тел. 073 882 275, e-mail: aswm@abv.bg.

Насоки за използване на препоръките

Настоящите препоръки са предназначени за насърчаване на гражданското участие – потребители на общинските услуги, в това число граждани, социални партньори и бизнес на територията на община Сливница.

Целите на препоръките са както следва:

- Да се насърчи гражданското участие в процеса на изпълнение и мониторинг на политики;
- Да се повиши информираността за възможностите, които имат гражданите за участие в процесите за насърчаване на гражданското участие в процеса на изпълнение и мониторинг на политики;
- Получаване на обратна връзка от гражданите и намиране на инструменти за консултиране.
- При желание от страна на гражданите да се включат в развитието или създаването на нови политики, трябва да се намерят и приложат инструменти за постигане и осъществяване на нови политики. В този случай трябва да се прилагат допълнителни инструменти за активно участие на гражданите.

Възможните ефекти от прилагането на препоръките:

- Превръщане на гражданското участие в основен принцип и необходим етап от процеса на вземане на решения на местно ниво;
- Гарантиране на по-голяма прозрачност и отчетност в дейността на местната власт;
- Подобряване на качеството на вземаните решения и на процеса на тяхното прилагане;
- Публичност и предвидимост на изработваните норми;
- Създаване на канали за комуникация с местната общност и за ефективна обратна връзка.

1. Гражданското участие

Участието на гражданите и организациите на гражданското общество в процесите на вземане на решения на местно ниво е от решаващо значение за едно прозрачно и отговорно местно самоуправление, работещо в интерес на общността.

Корените му могат да бъдат проследени до Древна Гърция, а в настоящата епоха американският президент Линдън Джонсън го институционализира в средата на 1960-те години с програмата си "Голямото общество"1 – серия от политически и законодателни инициативи, целящи справяне с бедността, намаляване на престъпността, премахване на неравенството и подобряване на околната среда.

Гражданското участие е правно формирано в Хартата на основните права на Европейския съюз (2012/C 326/02), прогласена от Европейския парламент, Съвета и Комисията през 2012 г. и включена в Договора за Европейския съюз (ДЕС). Член 42 "Право на достъп до документи" предвижда всеки гражданин на ЕС, както и всяко физическо или юридическо лице, което пребивава в държава членка или има там седалище според устройствения му акт, да има право на достъп до документите на институциите, органите, службите и агенциите на Съюза, независимо от вида на техния носител.

Гражданското участие може да има различни форми - обществено обсъждане на политически и нормативни документи, приемани от местните власти, онлайн консултиране / консултиране на общественото мнение по интернет, публично обсъждане на общинския бюджет, създаване на обществени консултативни съвети, организиране на местна гражданска инициатива, местни референдуми или общи събрания на населението по инициатива на гражданите.

Тези различни форми на участие имат и различна степен на въздействие върху местните публични политики и управлението на местната общност. Едно от основните разграничения е между формите на **демокрацията на участието** и инструментите на **пряката демокрация.**

При **демокрацията на участието** гражданите инициират или се включват в един процес на обсъждане и формулиране на политически и нормативни решения, но „последната дума” е на изрично овластените институции на местно ниво - общинския съвет и кмета.

При **пряката демокрация -** местен референдум по инициатива на гражданите и общо събрание на населението, гражданите инициират, участват и решават пряко и окончателно въпроси на местното управление.

2. Принципи на Гражданското участие

Кодексът на добрите практики за гражданско участие в процеса на вземане на решения Одобрен от Конференцията на МНПО на заседанието ѝ на 1октомври 2009 г., е един от документи на Съвета на Европа, посветени на гражданското участие на национално и местно ниво.

Основната цел на Кодекса е да допринесе за създаването на благоприятна среда за неправителствените организации в държавите членки на Съвета на Европа. Също така, Кодексът трябва да бъде ефективен инструмент за НПО на местно, национално и международно ниво в техния диалог с публичните органи, както и да насърчи взаимодействието между тях.

2.1. Кодексът препоръчва следните основни принципи на гражданското участие:

Участие: НПО изразяват възгледите на своите членове и защитават интересите на гражданите и потребителските групи. Това е принос от основни значение в процесите по взимане на решения. Участието на НПО във вземането на решения повишава качеството и приложимостта на приеманите документи и политическите инициативи и служи като коректив в изпълнението им.

Доверие: Основава се на коректното взаимодействие между участници и отделни сектори. Коректното взаимодействие и взаимно зачитане между участниците и отделните сектори в обществото, въпреки различната им роля в процесите по взимане на решения е от основни значение за постигане на заложените цели.

Отчетност и прозрачност: Работата за обществените интереси изисква откритост, отговорност, яснота и отчетност от страна на неправителствените организации и на публичните органи. Прозрачността е гарант за взаимно доверие и фактор насърчаващ участието за всички заинтересовани страни в процесите по взимане на решения.

Независимост: НПО трябва да бъдат признати като свободни и независими организации по отношение на техните цели, решения и дейности. Независимостта гарантира свободно взимане на решения и позиции по различни теми.

2.2. В зависимост от целта и степента на въздействие, в Кодекса са включени следните форми на участие:

Информация: Достъпът до информация е основополагащ за активното участие на НПО в процеса на вземане на политически решения. Институциите трябва да предоставят обществена информация на НПО в достъпен формат.

Консултация: Форма на инициатива, при която институциите се допитват до НПО за тяхната позиция върху определен проблем, политически или нормативен документ. НПО могат да отправят становища и препоръки, а институциите дават

обратна връзка по тях.

Диалог: Инициативата за диалога може да бъде двупосочна. Диалогът предполага отвореност от двете страни и активна обмяна на позиции. Диалогът предполага изработването на общи позиции, документи, предложения за промени в законодателството.

Партньорство: Предполага споделени отговорности на всеки етап от процеса на вземане на политически решения, от определянето на дневния ред и изработването до решението и изпълнението на инициативите за политики. Партньорството включва съвместно участие на НПО и институции в различни органи за вземане на решения.

2.3. Кодексът на добрите практики за гражданско участие определя и етапите в процеса на вземане на управленски решения и различните възможностите за включване на гражданските организации в тях:

Определяне на дневен ред: НПО могат да участват чрез застъпнически кампании, лобиране, предоставяне на информация на институциите, както и чрез осигуряване на експертно мнение и консултации. Институциите осигуряват прозрачен процес на вземане на решения, ясни, открити и достъпни процедури за участие, подкрепят гражданското участие чрез предоставяне на ресурси (финансов принос, административни услуги).

***Изработване*:** НПО се включват в процеса по вземане на решения в различни области като, предлагат решения и предоставят данни като интервюта или проучвания за ефективността на предпочитаните от тях решения.

► ***Решение:*** На този етап *активната консултация* с НПО играе основна роля за вземането на информирано решение. Институциите предлагат и следват процедури за *съвместно вземане на решения,* както и подкрепят ресурсно активното участие на гражданското общество.

Изпълнение: НПО участват в процеса на изпълнение като изпълнява различни по вид услуги. НПО участва като коректив в изпълнението на политиката и следят то да протича, както е предвидено, и да няма вредни странични ефекти. На този етап партньорство между НПО и публичните органи може да варира от малък пилотен проект до поемане на пълна отговорност за изпълнението.

***Проследяване*:** НПО контролират и оценяват резултатите от изпълнението на заложените политики. От основно значение е наличието на ефективна и прозрачна система за проследяване, чрез която да се постигат предвидените резултати от съответната политика. НПО поемат отговорност да проследяват резултатите от прилагането на програмата с оглед на качество, устойчивост, ефективност и

примери от реалния живот.

Преформулиране: Форми за участие на НПО в този процес са различни по вид семинари и форуми за включване на заинтересованите страни, например *World café, Open space* и др. Посредством партньорството може да се създаде *работна група* или *комитет,* в който НПО и представители на общините обсъждат следващите политически стъпки.

2.4. Кодексът съдържа и примерни хоризонтални инструменти и механизми за гражданско участие:

Електронно участие*:* В днешното съвремие, електронните инструменти предлагат големи възможности за подобряване участието на организираното гражданско общество. Те биха могли да допринесат значително за прозрачност, отговорност и отзивчивост на институциите, както и да насърчат по-голямо участие от страна на гражданите, увеличени правомощия, достъп до и всеобхватност на демократичния процес.

Изграждане на капацитет за участие: Изграждането на капацитет и умения в НПО е от огромно значение за активното участие във формулирането и изпълнението на политики. Това се постига чрез обучения за подобряване на капацитета, участие в програми за обмен.

Структури за сътрудничество между НПО и публичните органи: Създаване на съвместни консултативни органи с НПО, на правителствен координиращ орган, назначаване на служители за връзка с гражданското общество.

Рамкови документи за сътрудничество между НПО и публичните органи: Разработване на рамкови споразумения, в които се очертават начинанията, ролите, отговорностите и процедурите за сътрудничество между институциите и НПО.

2.5. Правото на гражданите на участие в законотворчеството в националното законодателство и утвърдено от международни документи.

Правото на гражданите на участие в законотворчеството е утвърдено в националното законодателство и потвърдено от международни документи. Гражданите и НПО могат да заявят своята позиция, да предложат алтернативни решения и да отправят препоръки до институциите. Законите в Република България се приемат след консултиране с гражданите и техните организациите като гаранция, че отразяват обществен, а не частен интерес на която и да е група хора.

Възможността за участие в процеса на обсъждане и консултиране на законодателството е предвидена в чл. 26 от Закона за нормативните актове (ЗНА). Преди да бъде внесен за обсъждане и приемане от съответната институция, проектът на

нормативен акт трябва да бъде публикуван на нейната интернет страница и Портала за обществени консултации – www.strategy.bg.

2.5.1. Законът на територията на Република България предвижда четири форми на пряко участие на гражданите в процесите по взимане на решения на местно и национално ниво:

- Референдум на национално и/или местно ниво - Референдумът е най - силната форма на пряката демокрация. Чрез него държавната и местната власт функционира непосредствено по волята на нейния първичен носител - народът или по друг начин казано - народът като единен организъм пряко и ефективно осъществява изначално принадлежащата му власт в държавата.

- Гражданска инициатива на национално, европейско и местно ниво - Гражданските инициативи са инструменти, които са на разположение на гражданите в повечето държави членки на национално, регионално или местно равнище, макар че се различават значително по своя обхват и процедура. Договорът от Маастрихт за пръв път въвежда концепцията за гражданство на ЕС, от която произтича Европейската гражданска инициатива. Още през 1996 г., по време на подготовката на междуправителствената конференция от Амстердам, министрите на външните работи на Австрия и Италия предлагат, наред с правото на подаване на петиция до Европейския парламент, да се учреди право на внасяне на подобни инициативи, но на самата конференция предложението не е подкрепено.

Днес правото на внасяне на предложение за гражданска инициатива е залегнало в дял II от ДЕС (разпоредби относно демократичните принципи). С член 11, параграф 4 от ДЕС се създава основната рамка за това право, а с член 24, параграф 1 от ДФЕС се установяват общите принципи за регламент, определящ конкретните процедури и подробните условия

- Европейска гражданска инициатива - Европейската гражданска инициатива е средство, чрез което всички европейци могат да участвате активно в създаването на политики на ЕС. За да разгледа Комисията дадена инициатива, за инициативата трябва да бъдат събрани подписи от 1 милион граждани от целия ЕС.

- Общо събрание на населението – (на местно ниво) – Провежда се с цел решаване на въпроси от местно значение, компетентността за чието решаване, по целесъобразност, е предоставена на съответния общински съвет или кмет. Тази форма е подходяща за разрешаване на проблеми свързани с околната среда само в много малки общности – до 2 000 души, независимо че формата може да се прилага в общини, райони, кметства, населени места и квартали с население до 10000 жители. Практически решенията на проблемите свързани с околната среда се взимат на ниво общински съвет или кмет на община, поради което тази форма е подходяща само за

общини с малък брой население, в които може да се проведе валидно общо събрание с участие на не по-малко от 1/10 от гражданите.

2.5.2. Други форми на гражданско участие са:

- Подаването на предложения за усъвършенстване на законодателството от юридически лица и граждани, регламентирана в чл. 18 от ЗНА;
- Възможността за подаване на предложения и сигнали на граждани по реда на Глава осма "Предложения и сигнали" от АПК;
- Инициативата избор на кметски съветници по чл. 37в от ЗМСМА.

3. Добри практики за „Гражданско участие“, в процесите по вземане на решения на местно ниво и интеграцията им на територията на община Сливница

Обществени обсъждания – Провеждането на обществени обсъждания по важни за общността теми, дава възможност на НПО организациите, гражданите и всички заинтересовани лица да участват непосредствено в процеса по вземане на решения, като отправят препоръки, предложения и споделят добър опит. За участие на гражданите в обсъждане и приемане на местния бюджет най-ефективна форма е ***обществения форум***. Форумът подобрява самия процес на вземане на решения, дава възможност за получаване и обсъждане на информация от различни източници, повишава степента на сътрудничество между представителите на местната власт и гражданите, допринася за отвореност, достъпност и прозрачност на процеса на вземане на решения, подпомага местната власт при определянето на приоритетите в бюджета. За успешно проведени обществени обсъждания, могат да бъдат дадени множество примери по цялата територия на страната.

Създаване на обществени/консултативни, квартални, кметски съвети - По инициатива на Кмета на Община Троян през 2012 г. бяха изградени квартални съвети на територията на града, кметски съвети във всяко населено място на общината. Бяха подложени на обществено обсъждане всички нормативни документи, които общината разработи и които се предлагат на обсъждане в Общинския съвет. С участието и съдействието на кметските, кварталните съвети и консултативните съвети общинската администрация организира публични обсъждания на инфраструктурни, благоустройствени, екологични и други проекти (за паркове, градинки, детски площадки, мостове, гаражи, търговски обекти, застрояване на общински терени и други. Чрез тях се провеждат публични обсъждания на проекти за актове на местната власт и документи на общинската администрация и на Общинския съвет, които касаят всички жители като стратегии, програми и планове за общинско развитие, проектобюджета на общината, общински наредби и други. Целта на обсъжданията с

гражданите е да бъдат предварително информирани, за да могат да дадат становища и предложения по проектите. С обществените обсъждания и консултации, които проведохме през изминалата година повишихме качеството на проектите и наредбите, които бяха обект на дискусии.

Метод на световното кафене (World Café)

Методът е основан на седем принципа на интегриран дизайн. Методологията на World Café е прост, ефективен и гъвкав формат за провеждане на голям групов диалог. Всеки елемент от метода има конкретно предназначение и отговаря на един или повече от принципите на проектиране.

World Café може да бъде модифицирано, за да отговори на голямо разнообразие от нужди. Спецификите на контекста, броят на участниците, целта, местоположението и други обстоятелства са включени в уникалната покана, дизайн и избор на въпрос за всяко събитие, но следните пет компонента съставляват основния модел:

1) Обстановка: Създайте „специална“ среда, най-често моделирана като кафене, т.е. малки кръгли маси, покрити с карирана или бяла ленена покривка, хартия, цветни химикалки, ваза с цветя и незадължителен предмет „говореща пръчка“ . На всяка маса трябва да има четири стола (оптимално) - и не повече от пет.

2) Добре дошли и въведение: Домакинът започва с топло посрещане и запознаване с процеса на World Café, като определя контекста, споделя кафе етикета и успокоява участниците.

3) Рундове в малки групи: Процесът започва с първия от три или повече двадесет минутни кръга на разговор за малки групи от четирима (максимум пет) души, седнали около маса. В края на двадесетте минути всеки член на групата се премества на различна нова маса. Те могат (при желание) да изберат да оставят един човек като „домакин на масата“ за следващия кръг, който приветства следващата група и накратко ги запознава със случилото се в предишния кръг.

4) Въпроси: Всеки кръг е предшестван от въпрос, специално изработен за конкретния контекст и желаната цел на Световното кафене. Едни и същи въпроси могат да се използват за повече от един кръг или могат да се надграждат един върху друг, за да фокусират разговора или да насочват посоката му.

5) Резултати: След малките групи (и/или между рундовете, ако е необходимо), отделните хора са поканени да споделят мнения или други резултати от своите разговори с останалата част от голямата група. Тези резултати се отразяват визуално по различни начини, като най-често се използва графичен запис в предната част на стаята.

Подобни методи не са трудни за провеждане, но изискват време и създаване на

организация. Съществуват много налични ресурси, включително онлайн - безплатен набор от инструменти за хостинг, програми за обучение на World Cafe и абонамент за онлайн маса на общността.

Изграждане на офис за връзка с НПО - Пример за успешно работещ модел може да бъде даден с община Шчечин. Общината създава през 1997 г. Офис за НПО като първоначално в него е назначен един служител. Офисът постепенно се превръща в място за предоставяне на информация за дейностите и инициативите на НПО, а впоследствие започва да функционира и като омбудсман / обществен посредник за НПО, даващ защита спрямо решения на местната власт. По този начин Офисът дава възможност за изграждане на работещи контакти между представителите на местната власт и на НПО. Едно от първите значими постижения на Офиса е инициирането през 1997 г. на програмата за малки грантове за НПО в подкрепа на тяхната дейност

Бюро за съвети на гражданите –Първите бюра се появяват през 1939 г. по време на Втората световна война като първоначално са извънредна служба, а по-късно постепенно се професионализират. Към настоящият им момент бройката надхвърля 500 бюра, регистрирани като самостоятелни НПО, които предоставят съвети на гражданите от над 3500 локации в Англия, Уелс и Северна Ирландия. Предоставянето на съвети е възможно и по телефона, интернет, в домовете на хората. Мрежата от бюра разчита на помощта на около 21 500 доброволци. Всяко бюро е организирано като независима благотворителна организация, финансирана от местните власти, местния бизнес, донорски организации и програми или отделни дарения. Бюрата работят основно с доброволци. Всяка година бюрата помагат в разрешаването на около 6 милиона проблема, които са важни за живота на хората - напр. проблеми на потребителите, правни проблеми, намиране на работа, ползване на социални придобивки и др.

„Фонд за подкрепа на местни инициативи“ в полза на местната общност по примера на община Кюстендил – С решение на общински съвет Кюстендил от 2018 г., на територията на общината функционира „Фонд за подкрепа на местни инициативи“. Създаването на фонда е част от дейностите по проект на Платформа АГОРА "Активни общности: изграждане на капацитет за промяна", финансиран от фондация "Америка за България".

„Общинска агенция за регионално и икономическо развитие гр. Враца“ – Агенцията за регионално и икономическо развитие е създадена през втората половина на 1999 г. като юридическо лице с нестопанска цел. Учредена е от Областна администрация, Община Враца, Търговско – промишлена палата Враца, Дом на науката и техниката – Враца, Регионално статистическо бюро, ООБ АД – клон Враца, Банка ДСК – клон Враца, ВиК – Враца. Главната цел на АРИР е да отговори преди всичко на нуждата от самоорганизиране и самоподпомагане на стопанския живот в региона – цел,

която не може да бъде постигната единствено с правителствени решения, с държавни или с общински средства.

4. Препоръки за Форми на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница.

4.1. Създаване на обществени/консултативни, квартални, кметски съвети

Създаването на обществени/консултативни, квартални, кметски съвети е една добра практика, която следва да се прилага на територията на община Сливница. Посредством тази форма на гражданско участие могат да бъдат провеждани публични обсъждания за решаването на инфраструктурни, благоустройствени, екологични и други проекти (за паркове, градинки, детски площадки, мостове, гаражи, търговски обекти, застрояване на общински терени и други. Също така посредством обществените/консултативни съвети заинтересованите лица ще могат предварително да се информират относно обсъждания на проекти за актове на местната власт и документи на общинската администрация и на Общинския съвет, които касаят всички жители като стратегии, програми и планове за общинско развитие, проектобюджета на общината, общински наредби и други.

4.2. Провеждане на Обществени обсъждания

Обществените обсъждания са една от добрите практики за гражданско участие, която се практикува и на територията на община Сливница. Обществените обсъждания са широко срещани, в контекста на обсъждане и приемане на различни по вид стратегически и планови документи на местно ниво. Също така се прилага при обсъждане и приемане на общинския бюджет и въпросите свързани с Общия устройствен план на община Сливница. Обществеото обсъждане като форма на гражданско участие в процеса по вземане на решение е в основата за получаване на обратна връзка от страна на гражданите за решаване на въпроси от общ характер.

4.3. Изграждане на офис за връзка с НПО

Офисът за връзка с НПО се създава се към общинската администрация с цел да подпомага взаимодействието между НПО и местната власт и да представлява община Сливница в процеса на сътрудничество и съвместни инициативи с гражданския сектор. Офисът ще съдейства за подобряване на комуникацията между гражданското общество и местната власт на територията на общината. Двете страни взаимно се опознават и изграждат отношения на доверие и партньорство. Офисът ще разполага с актуална информация за състоянието на гражданския сектор на местно ниво, за финансиращите програми, както и за различните дейности и инициативи на

организациите.

4.4. Бюро за съвети на гражданите

Създаването на бюро за съвети е един много добър пример за работеща добра практика в помощ на местната общност. Основната цел на бюрото ще бъде да предоставя безплатни съвети, препоръки на гражданите и всички заинтересовани страни на територията на общината Сливница. Помощта, която бюрото предоставя ще бъде експертна и ще се предоставя от доброволци, специалисти в различни области. Практиката работи успешно в различни държави от западна и източна Европа. Бюрото може да бъде финансирано от местна власт, бизнеса, донорски организации, дарения и/или програми за финансиране. Въпросите и проблемите, които ще бъдат решавани могат да бъдат от всякакво естество, включително правни проблеми, социални придобивки, намиране на работа и др.

4.5. „Фонд за подкрепа на местни инициативи“

Създаването на „Фонд за подкрепа на местни инициативи“, на територията на община Сливница е една изключителна възможност и доказано добра практика за изграждането на капацитет на местно ниво. Фондът ще подпомага инициативи на неправителствени организации, регистрирани по ЗЮЛНЦ в обществена полза, читалища по реда на ЗНЧ, неформални граждански групи, домсъвети по реда на ЗУЕС, местни културни и образователни институции, осъществяващи дейността си на територията на община Сливница. Фондът ще подкрепя инициативи, насърчаващи развитието на гражданското общество, демонстриращи ползите и въздействието от прилагането на подходи и практики на гражданско участие при решаването на проблеми на общността и въздействие върху местните политики, подобряване на средата и оживяване на територията, които се реализират в рамките на община Кюстендил в полза на местната общност. Средствата, които фондът ще отпуска ще се определят с решение на Общинския съвет за всяка финансова година.

4.6. Създаване на Общинска агенция за регионално и икономическо развитие

Целта на създаване на агенцията е да се създаде силна регионална икономика, която да решава проблеми и въпроси от местен характер включващи възстановяване и съхраняване на околната среда, оказване на съдействие на местното управление и подпомагане на бизнеса на територията на община Сливница. В допълнение общинската агенция за регионално икономическо развитие ще извършва информационна и образователна дейност за стимулиране на общественото участие в решаването на проблемите на преструктуриращата се местна икономика. Агенцията ще предоставя услуги за МСП за диверсификация на дейността, за навлизане на нови пазари, за полезни източници за търсене на информация както и относно

чуждестранните инвестиции, възможностите за бизнес сътрудничество и кооперирane, достъп до пазари в чужбина.

4.7. Необходимост от изграждане на капацитет за участие на гражданските организации в процеса на изпълнение и мониторинг на политики.

Въпреки присъствието на граждански организации на територията на община Сливница към момента няма изграден механизъм за работа с този тип организации. Организациите търсят директен контакт с кмета и среща, по-рядко търсят съдействие от местната администрация и още по-рядко от общинския съвет. От своя страна НПО трябва да развият капацитет и умения, за да могат активно да участват във формулирането на политиките, осъществяването на проекти и предоставянето на услуги. Това може да се постигне чрез обучения за подобряване на капацитета, участие в програми за обмен и други.

5. Препоръки за използване на Методи за комуникация между община Сливница и представители на заинтересованите страни в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница.

5.1. Актуализиране на информацията в електронните канали за комуникация.

Електронните комуникационни средства предлагат различни възможности и инструменти за участие на организираното гражданско общество и подобряване на демократичната практика в процеса на изпълнение и мониторинг на политики. Те биха могли да допринесат значително за прозрачност, отговорност и отзивчивост на институциите, както и да насърчат по-голямо участие от страна на гражданите, увеличени правомощия, достъп до и всеобхватност на демократичния процес. Община Сливница има добре изградени комуникационни канали за достъп до информация от страна на граждани и техните организации, свързани с процесите на разработване, изпълнение и наблюдение на стратегическите и планови документи за местно развитие. Необходимо е предоставяната посредством електронните канали за информация непрекъснато да бъде актуализирана, допълвана и предоставяна по достъпен начин, за всички заинтересовани лица. Като допълнителна препоръка може да се предприемат действия за включване на сайта на община Сливница в портала за Обществени консултации към Министерски съвет - www.strategy.bg и обратен линк от сайта на общината.

5.2. Определяне на контактно лице за връзка с гражданите

Определянето на контактно лице за връзка с гражданите е от огромно значение за водене на диалог и решаване на възникнали проблеми на територията на общината.

Опитът за решаване на проблеми към момента показва липса на подобни комуникационни канали и често при възникване на проблем или необходимост от сътрудничество за решаване на местни проблеми като например, неработещи осветителни тела, гражданите се свързват с телефон 112 вместо да търсят връзка с общинската администрация.

5.3. Използване на Социални медии

Общинската администрация може да стане член или да инициира група в социална мрежа. Тези платформи са популярни за фирми и граждани, които ги използват за маркетинг и достигане на информация за по-широк кръг от хора. Социалната мрежа е онлайн общност, съставена от лица или организации, които са свързани с общи интереси. Интернет базираните социални мрежи се осъществяват чрез различни платформи за уеб сайтове, които позволяват на потребители с подобни интереси да споделят съдържание и да взаимодействат онлайн. Някои популярни сайтове за социални мрежи включват Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, Pinterest, YouTube и много други. Чрез създаването на социални мрежи, в които гражданите могат да следват общината се изграждат работни взаимоотношения. Също така общината може да последва местните бизнеси и социалните партньори за по-добро и бързо взаимодействие с гражданите и в интерес на общността. Чрез публикуване на съдържание в тези групи може да се предоставя информация на голям брой последователи бързо и евтино. Може да бъда отправена препоръка за създаване на Вайбър или WhatsApp група за представители на бизнеса и други заинтересувани лица с получаване на регулярна информация за обсъждането на общински бюджети или участието в предстоящи проекти или други дейности касаещи развитието на общината.

5.4. Създаването на телевизионен канал или радио канал

Създаването на телевизионен канал или радио канал е от приоритетите с висок процент на важност за община Сливница. Доказано е във времето, че този комуникационен канал, има голямо влияние върху широката общественост и може да допринесе за повишен интерес от страна на гражданите в изпълнението на различни обществени инициативи. Инвестицията и поддръжката на такъв канал за комуникация представлява скъпо удоволствие за общинският бюджет, но ако има длъжност за връзки с обществеността може да се създава съдържание в комуникационните канали като Facebook, Instagram, Twitter, LinkedIn, Pinterest, YouTube, TikTok. По този начин ще се достигне до по-голям диапазон от заинтересовани граждани и до различна аудитория и възрастова група.

5.5. Други форми на общуване

Консултациите, диалогът и партньорството се прилагат като форми на общуване и взаимодействие. Активността е свързана от страна на общинска администрация в град Сливница, когато е необходимо да получи обратна връзка от страна на гражданите. Диалогът се осъществява предимно по инициатива на местната администрация властите и в структури като областния съвет за развитие и общинските съвети. Инициатива, която трябва да бъде двупосочна, предполага отвореност от двете страни, активна обмяна на позиции и изработването на общи позиции, документи и предложения и от страна на гражданите и бизнеса.

6. Препоръки отнасящи се до участие на обществеността в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница, посредством прилагането на различни форми

6.1. Форми за участие на обществеността

Информационен достъп: Достъпът до информация е основополагащ за активното участие на НПО, гражданите и всички заинтересовани страни в процеса на вземане на политически решения. Препоръката към община Сливница е насочена, към предоставяне на цялата налична информация в достъпен вид, посредством масов комуникационен канал с цел достигане до широк кръг от заинтересовани лица. По този начин, се гарантира прозрачност и откритост в процесите по формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на общината.

Консултативна форма на инициатива: Консултацията като форма на гражданско участие е от изключителна важност, тъй като при нея институциите се допитват до НПО за тяхната позиция върху определен проблем, политически или нормативен документ. Препоръката към община Сливница е да прилага формата на всеки етап от процеса на вземане на решение – при изработването му, прилагането му и/или при неговата промяна, ако такава е необходима. Също така е препоръчително разширяването на каналите за провеждане на консултация и използването на онлайн такива.

Осъществяване на диалог: Диалогът се основава на взаимни интереси и е свързан с обмен на възгледи и идеи или разработването на конкретна политика. Препоръката към общината е да бъде проактивна и да прави първата стъпка в диалога. Често той води до съвместни решения – препоръки, стратегии или промени в местните политики. Диалогът може да протече под формата на изслушвания и публични форуми, граждански и обществени съвети, определяне на лица за връзка с местните власти.

Създаване на партньорства: Партньорството между НПО и местните власти предполага споделени отговорности между управляващите и гражданите на всеки етап от процеса на вземане на политически решения. При него публичните органи и представители на гражданското общество обединяват усилия за тясно сътрудничество, което може да включва възлагане за изпълнение на специфични задачи на неправителствени организации, както и създаване на нови органи за съвместно вземане на решения. Най-разпространените механизми за партньорство са консултативните съвети.

В процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница, следва да се използват всички форми за участие на обществеността, тъй като по този начин се гарантират интересите и защитаване на потребностите на различните обществени групи на територията на общината.

7. Препоръки за използване принципи на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница

7.1. Принципи на гражданско участие

В процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница, следва да бъдат застъпени основните принципи за гражданско участие. Общината следва да изработи кодекс, включващ правила за работа по отношение на спазване на следните принципи за гражданско участие:

- ***„Равенство между половете и равно участие на всички групи“,*** включително и на онези със специфични интереси и нужди като младите хора, възрастните, хората с увреждания или малцинствата.

- ***„Взаимно уважение между всички участници“*** като основа за открито взаимодействие и взаимно доверие.

- **Принципите за *„Откритост“* и *„Отзивчивост“*** от страна на всички участници чрез прозрачност, отговорност и осигуряване на адекватна обратна информация;

- ***„Уважение спрямо независимостта на неправителствените организации“*** независимо дали тяхното е мнение е съвместимо с това на публичните органи или не.

- ***„Уважение спрямо позицията на органите на власт“,*** у които лежи

отговорността за вземане на решенията;

- ***„Недискриминация“*** и включване така, щото всички гласове, включително тези на по-малко привилегированите и най-уязвимите, да бъдат чути и взети предвид;

- ***„Достъпност“*** чрез използването на ясен език и подходящи начини за участие – както онлайн, така и на живо.

8. Препоръки за етапи на включване на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница

Община Сливница посредством наличните и инструменти, следва да се стреми да провокира възможно най-широко гражданско участие посредством включването на гражданското общество на всички етапи от разработването, осъществяването и контрола на публичните политики, което води до обществена подкрепа на решенията и по-лесното им прилагане в практиката. В етапа на включване е необходимо да бъдат спазвани минимални стандарти за обществена консултация като ***ясни цели, правила за участие, срокове, обратна връзка*** и др., организират консултативни срещи със свободен достъп, включително като се канят всички потенциални заинтересовани страни. На база на проведените фокус групи са изведени потребности свързани с

9. Очаквани резултати от изпълнение на настоящите препоръки за включване на гражданско участие в процеса на формулиране, разработване, прилагане, наблюдение и контрол на местните политики на територията на община Сливница

- В резултат от реализирането на препоръките, ще бъдат укрепени контактите между гражданите и местните власти;
- Ще бъдат създадени практическа възможност за създаване на работещи инструменти;
- Ще бъдат определени насоки за информиране, подкрепа и включване на гражданите в процесите на изпълнение и мониторинг на политиките на местно ниво;
- Ще се създаде предпоставка за насърчаване на гражданското участие в процеса на изпълнение и мониторинг на политики;
- Ще се повиши информираността за възможностите, които имат гражданите за участие в процесите за насърчаване на гражданското участие в процеса на изпълнение и мониторинг на политики;

- Ще бъде подобрена обратната връзка от гражданите и намиране на инструменти за консултиране;
- Привличане на вниманието на заинтересованите страни и гражданското общество за формиране на позитивни обществени нагласи и активна гражданска позиция относно участието в процеса на планиране и осигуряване на обществена подкрепа за реализацията на плана;
- Възможностите за изграждане на публично-частни партньорства и реализацията на проекти на тази основа в публичния сектор, насочени към подобряване на услугите, предоставяни на гражданите и бизнеса;